

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H.C. van der Ent, Elburg; Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. L.W. van der Meij, Alphen a.d. Rijn; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Zeist; Ds. P. van Zonneveld, Driebergen; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Waardiglijk het evangelie van Christus

Fil. 1: 27 a.

De apostel roept de Filippenzen op tot een wandel, "waardiglijk het evangelie van Christus". Hij gebruikt dat woord "waardiglijk" nogal eens. Zo bidt hij de Efeziërs, dat zij toch wandelen zouden "waardiglijk de roeping, met welke zij geroepen waren"; en de Colossen, dat zij mochten wandelen "waardiglijk de Heere". Hij vermaant de Thessalonicenzen te wandelen "waardiglijk Gode, Die hen riep tot Zijn koninkrijk en heerlijkheid". Voor koning Agrippa zegt hij, dat hij de heidenen verkondigt, dat zij zich zouden beteren en bekeren, "werken doende, der bekering waardig".

Wanneer we al deze uitspraken van de apostel met elkaar vergelijken, dan wordt het ons duidelijk, dat hij met een wandel "waardiglijk het evangelie van Christus", bedoelt: een wandel, zoals toch verwacht mag worden van hen, die de heerlijke beloften van het evangelie ontvangen hebben; van hen, die delen in dat onuitspreklijke heil, dat door het evangelie wordt verkondigd. Kortom: een wandel, "waardiglijk het evangelie van Christus" is een wandel zoals het evangelie die eist van zijn belijders en van de burgers van het koninkrijk Gods; een wandel, die overeenkomt met de reinheid, de hoogheid en de heiligheid van het evangelie van Christus. En zo'n wandel acht de apostel zo belangrijk, ja onmisbaar, dat hij het de Filippenzen met al de drang van zijn ziel op het hart bindt: "alleenlijk!" — vergeet het toch niet! — "alleenlijk, wandelt waardiglijk het evangelie van Christus!"

En diezelfde vermaning moet vandaag nog met dezelfde ernst en nadruk worden gebracht. Want ach, dat wandelen, waardiglijk het evangelie van Christus, laat doorgaans zoveel te wensen over. Dat leven in de tere vreze Gods, in ootmoed en nederigheid, in zelf-opofferende liefde, zoals het evangelie ons dat voorhoudt en ons in Christus, het vleesgeworden Woord, volmaakt voorstelt, — het wordt zo weinig, zo bitter weinig in de praktijk gebracht. En toch: wij weten het, en de ervaring leert het ons: Waar zulk een wandel ontbreekt, daar heerst de dood; waar zulk een wandel wordt verwaarloosd, daar kwijnt het leven, waar zulk een wandel wordt nagejaagd, daar wordt God verheerlijkt en Zijn kinderen genieten er zelf de vrucht van: Gods gunst!

Waar een wandel, "waardiglijk het evangelie van Christus", ontbreekt, daar heerst de dood. Eén van de eerste en duidelijkste kenmerken van het nieuwe leven is toch de lust om de Heere te vrezen, om te wandelen "waardiglijk het evangelie van Christus". En daarom: bij wien niets van die wandel te bespeuren is, die is nog geestelijk dood, "want het is onmogelijk, dat wie Christus door een oprecht geloof is ingelijfd, niet zou voortbrengen vruchten der dankbaarheid".

Waar een wandel, "waardiglijk het evangelie van Christus", verwaarloosd wordt, daar kwijnt het leven. Er wordt veel geklaagd over een ingezonken geloofsleven bij Gods kinderen. En veelal terecht, denk ik. Maar

hoe komt het? Daar kunnen verschillende oorzaken voor zijn. Maar één van de belangrijkste oorzaken is ongetwijfeld, dat de wandel, "waardiglijk het evangelie van Christus", maar al te zeer verwaarloosd wordt.

En waar de Heere Zelf verband heeft gelegd tussen *godzaligheid* en *zaligheid*, daar kan het niet anders, of een slordige levenswandel doet het leven kwijnen. Als de voet niet volvaardig loopt op het pad van Gods geboden, dan komt er dofheid en donkerheid over de ziel.

Maar een wandel, "waardiglijk het evangelie van Christus", wordt nagejaagd, daar wordt God verheerlijkt, en Zijn kinderen genieten er zelf de vrucht van: Gods gunst! Het eerste is het hoogste en het grootste: dat Gods eer wordt bevorderd. Maar het is toch ook onzegbaar groot, om Gods gunst te mogen ervaren. "Ik zal wandelen in de ruimte, omdat ik Uw bevelen gezocht heb". "Die Uwe wet beminnen, hebben grote vrede en zij hebben geen aanstoot". Uw liefdedienst heeft mij nog nooit verdrot!

"Alleenlijk wandelt waardiglijk het evangelie van Christus!"

Zou een godvruchtige levenswandel ook niet de beste aanbeveling zijn voor het evangelie? Zouden door zulk een wandel niet heel wat monden van lasteraars worden gestopt? Zou onze naaste er niet door gesticht worden en onder Gods zegen voor Christus gewonnen?

Leer mij naar Uw wil te hand'len;

'k Zal dan in Uw waarheid wand'len;

Neig mijn hart en voeg het saâm

Tot de vrees van Uwen Naam.

Ds. M. Vlietstra.

Van de administratie

Iedere dag brengt de post ons in deze tijd een pakketje met 150-225 acceptgirokaarten, waaruit blijkt dat de betalingen van het abonnementsgeld vlot binnenkomen. We hopen dat deze stroom voortduurt tot de laatste heeft betaald, dit geldt dus ook voor de abonnees die de vorige jaargang pas aan het eind van 1986 hebben betaald. We werden verblijd door vele overbetalingen. In deze periode, van 14 t/m 26 januari ontvingen we f 6432,88 aan giften. Ook konden we weer 7 nieuwe abonnees noteren. Zowel voor de ontvangen giften, groot en klein, als voor de opgaven van nieuwe abonnees zijn we u heel dankbaar.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Van de Redactie

1. Voor de school te Dundas en Hamilton mocht ik ontvangen een gift van f 200,- van de diakonie van de Chr. Geref. kerk te Vianen en een gift van f 100,- bij een bezoek. Voor beide giften mijn hartelijke dank. Het doet goed dat er verschillende kerken meeleven en dat we steeds weer mogen zien dat er medeleven zijn, dichtbij en verderaf.
2. Op de achterzijde van dit blad staan verschillende advertenties van Reformatorische scholen(gemeenschappen) omtrent de aanmelding van leerlingen. Het is voor vele ouders van belang dat zij op deze advertenties letten. Wanneer er een mogelijkheid is om hun kinderen naar zulke scholen te sturen, dan moeten zij bij hun keus aan zulke scholen de voorkeur geven, tenzij daartegen zeer grote bezwaren bestaan wegens afstand enz. Op zulke scholen wordt getracht onder-

wijs te geven, waarbij Gods Woord als grondslag dient. Het zit niet in de naam. Er kunnen scholen zijn, die de naam reformatorisch niet meedragen in de naam en toch met reformatorische scholen gelijk zijn te stellen. Laten de ouders zich van hun roeping en verantwoordelijkheid bewust zijn.

3. **Ontmoetingsdag.** De eerstvolgende ontmoetingsdag van vrienden en vriendinnen van Bewaar het Pand zal D.V. worden gehouden op zaterdag 25 april a.s., in het kerkgebouw van de Chr. Geref. kerk te Sliedrecht-centrum. In de morgensamenkomst hopen te spreken de predikanten G. Blom, J. Veenendaal en G. Bouw en in de middagsamenkomst de predikanten K. Hoefnagel, H.C. van der Ent en M.C. Tanis. We delen dit vroegtijdig mee, opdat men daarmee rekening kan houden.

B.

Ds. P. Beekhuis

Het was hier en daar bekend dat onze vriend en ambtsbroeder Ds. P. Beekhuis van Kralingen zich aan een langdurige en ernstige operatie aan het hoofd, achter het oor, moest laten onderwerpen.

Eerst zou dat gebeuren op maandag 26 januari j.l., maar het werd onverwacht door een spoedgeval uitgesteld.

Inmiddels heeft de operatie op maandag j.l. plaatsgevonden.

's Avonds werden wij al via de echtgenote van de patiënt en ouderling van Holten op de hoogte gesteld, dat de operatie, die naar raming dertien uren zou duren, enkele uren eerder geschied was. Om zeven uur 's avonds was hij weer bij en het deed hem goed, het was hem een wonder dat hij weer spreken kon, weer tot zichzelf kwam en zijn vrouw mocht ontmoeten. Het was ook zijn begeerte in ons blad te laten mededelen dat de Heere het tot hiertoe bijzonder welgemaakt had. Alles wordt al gedaan om dit nummer van ons blad gereed te maken voor de pers. Maar dit korte bericht kon toch nog worden opgenomen.

We leven met Ds. P. Beekhuis mee en wensen mede namens onze lezers van harte dat de Heere het met hem in alle opzichten wel maakt.

B.

De betekenis van het "bloed" in de Bijbel

2.

Wij willen nu nader ingaan en wijzen op de eis van de bloedstorting in de "offeranden" van Israël.

Die "eis" zien we vermeld o.m. in Genesis 9 vs. 5 en 6, alwaar de Heere tot Noach sprak: "En voorwaar, Ik zal uw bloed, het bloed uwer zielen eisen, van de hand van alle gedierte zal Ik het eisen, ook van de hand des mensen, van de hand van eens iegelijks broeder zal Ik de ziel des mensen eisen. Wie des mensen bloed vergiet, zijn bloed zal door de mens vergoten worden, want God heeft de mens naar Zijn beeld gemaakt."

Zo lezen we ook van Ruben, die tot zijn broers sprak: "Heb ik het tot u niet gezegd, toen ik zeide: zondigt niet aan deze jongeling;

maar gij hoordet niet en ook zijn bloed, ziet het wordt gezocht." (Gen. 42 : 22).

Nu lezen we ook van de "plaats", waar de rechtspraak oudtijds werd gehouden, zoals we ook lezen in Jeremia 22 vs. 3b, namelijk: "En vergiet geen onschuldig bloed in deze plaats." Zie ook Jer. 7 vs. 6: "En geen onschuldig bloed zal in deze plaats vergieten."

Die plaats was oudtijds in de poort van de stad. Dat was een heel belangrijke plaats. We staan hier even nader bij stil. In de poort klopte namelijk heel het volksleven. Daar werd de "markt" gehouden; allerlei nieuws werd er besproken, en inzonderheid had daar ook de "rechtspraak" plaats. We zien dit reeds bij Abraham in Hebron. Daar kocht Abraham in de poort van de stad de "spelonk van Magpela" van Efron, de Hethiet, voor vierhonderd sikkelen zilvers, de akker en de spelonk, die daarin was met al het geboomte dat op de akker stond en begroef dáár zijn Sara.

We moeten zulk een "poort" van de stad niet zien als alleen maar een "poort" zoals wij ons voorstellen, maar als een "poort-gebouw". Dus niet alleen als slechts een "doorgang" gevende tot de stad, maar als zelfs een "gebouw" op zichzelf. We zouden ze kunnen vergelijken met een ruime zaal, hebbende een ingang en een uitgang. Zelfs stonden langs haar wanden *divans* met kleden en kussens, waar men op kon zitten. Er was dan ook aan verbonden een gezellig verkeer, voornamelijk een "handelsverkeer". Er had ook de "zitting der Oudsten" plaats, die hun raadgevingen deden en hun uitspraken in "twistzaken". We zouden hierbij zelfs ook de "regering" kunnen stellen.

Het "Sanhedrin" vergaderde in de tempel. "Spoedzaken" werden afgehandeld in de zaal van de voorzitter. Daarbij werden de "getuigen" gehoord. Vandaar de uitspraak: "In de mond van 2 of 3 getuigen zal alle woord bestaan".

Advocaten traden eerst tijdens de Romeinen op.

Weer later stichtte Josaphat een "oppergerechtshof" te Jeruzalem en waar zaken beslecht werden, die niet door de plaatselijke rechtbank konden afgehandeld worden.

Zaken van "godsdienstige" aard werden afgehandeld onder het presidium van de Hogepriester. Zaken van "burgerlijke" aard bij de "vorst uit Juda".

Wij willen nu nader wat ingaan op de "offerdienst" zelf onder Israël. Allereerst iets over het "karakter" van Israël's offerdienst.

De offerdienst had een "anthropocentrisch" karakter. D.w.z. het ging níét in feite om het dier, maar om de "mens". Om namelijk uit te beelden de eigenlijke *nood* van de offeraar. Maar ook via de priesterdienst op de Goddelijke *vergeving*! Ja, alles dus rijke symboliek. God liet dus de mens inblikken als zijnde in de stikdonkere *kelder* van zijn bestaan vóór God, maar ook op de rijkdom van Zijn vergevende liefde! Vandaar, dat het drinken, het genot bij wijze van spreken, ten strengste *verboden* was, maar dat het bloed alleen op het *altaar* moest worden geplengd als een "offer" voor God! Het kwam zelfs dus *niet* toe aan de priester. Wel het "sprengen" van het bloed was zijn werk. (Lev. 3 : 16 en 17). Zo was het "brandoffer" met recht een "oplevingsoffer". Het brandoffer "Olah" wijst op dat opklommen of opstijgen. God reikte als 't ware de mens Zijn Hand ter verzoening toe en deed hem also *opleven*, zoals men een "zieke" doet opleven.

Ligt hierin niet een rijke heenwijzing verklaard naar de enige en grote OFFERANDE van JEZUS CHRISTUS! En dat voor een des doods-, ja doemwaardige zondaar! Lezer(es), hebt u óók wel eens die rijke troost mogen ervaren van Psalm 147 : 2:

*"Hij heelt gebrokenen van harte,
En Hij verbindt z'in hunne smarten,
Die, in hun zonden en ellenden,
Tot Hem zich ter genezing wenden.*

Ja, heeft zo het "bloedige zweet" van de Heere Jezus in de hof van Gethsémané ook dierbare betekenis en waarde voor u gekregen in de weg der ontdekking?

Maar laten wij nu verder eerst ingaan op de eigenlijke betekenis van het "bloed" als zodanig. Allereerst op de vraag: "Wat is bloed?" "Bloed" is een vloeistof in het dierlijk organisme van het schepsel, waaruit al de orga-

nen gedurende het leven hun voedende bestanddelen putten en waardoor al die stoffen opgenomen worden en uit het organisme verwijderd worden. Zo namen we deze definitie hier over. Zij laat de betekenis zien in de verschillende *samenstellingen* van het bloed, die we hier aangeven.

Zo kunnen we spreken van "aderlijk bloed", van "vuil bloed" en "bedorven bloed" en in figuurlijke zin de uitdrukking: "Dat zet kwaad bloed", namelijk: verbittering gevend; en "het bloed kruipt, waar het niet gaan kan". Zo kunnen we spreken van "bloed-verwantschap"; van "bloed-armoede"; van "bloed-dorst" als wreedheid; van "bloedschuld" door moord; van "bloedsomloop"; van "bloedgeld" als wreedheid; van "bloedvat" als kanaal, waardoor het bloed circuleert; van "bloed-bruidegom" bij Mozes; van "bloedstad" en "bloed-vriend" bij Boaz.

Zo werd bij Israël's uittocht uit Egypte "het bloed" tot een teken gesteld. (Exod. 12 : 13). Zo zien we de haat getekend tegenover David bij Simeï, in zijn vloeken: "Ga uit, ga uit, gij man des bloeds en gij Belialsman."

En zo riep een *Job* uit in zijn hoofdstuk 16 vs. 18: "O aarde, bedek mijn bloed niet."

En tenslotte ook van de "bloed-akker", welke de Joodse Raad kocht voor de begrafenis van de vreemdelingen en die zo noemde. (Matth. 27 : 7, 8).

Dr.

v.L.

Gisteren en vandaag

Wanneer we willen nadenken over gisteren, dan staat het jaar 1986 voor de aandacht. Het jaar, dat achter ons ligt. En dat nog maar kort. Het behoort echter tot het verleden. Het is gevoegd bij de jaren der eeuwen, die voorbij zijn en niet meer terug komen. Nu wordt er, als het gaat over 1986, verschillend gedacht. Trouwens zo is het over elk jaar. Er zijn er die er beslist niet meer aan willen denken. Wat heeft het jaar hen niet gebracht. Het was een jaar met veel verdriet, diepe teleurstellingen. Zeer onverwachtse dingen. Dingen, die men niet voor mogelijk achtte. Maar zij kwamen. Zij kwamen over en in het leven.

Er zijn er ook, die niet los kunnen komen van het afgelopen jaar. Er kwam een open plaats en de lege plaats blijft spreken.

Gisteren heeft veel gebracht en gedaan. Het gemis is meegegaan het nieuwe jaar in en het stille verdriet zal er ook dit jaar zijn.

Het is te vatten, dat bepaalde situaties blijven spreken en treffen in het nieuwe jaar. Echter, en dat geldt voor ons allen, niemand mag vergeten wat de Heere gisteren deed en zelfs eergisteren. Waren zijn bemoeienissen, zijn vertroosting er niet in 1986? Aanschouwde Hij de moeite en het verdriet niet? Zijn kracht, Zijn sterkte werd ondervonden. Hoe heeft de Heere niet geholpen. Hoe heeft Hij niet door geholpen. Op het droeve levenspad vielen stralen van Zijn goedheid. Zonnestralen, zonnestraaltjes gaf de Heere. Letterlijk en figuurlijk. De Heere was goed. Zijn trouwe zorg week niet. Zijn handen waren met veel gevuld. Wat heeft Hij niet neergelegd in ons huis, in ons leven. Welk een wonderen heeft Hij niet gedaan. Wie er oog voor had en heeft zal dit moeten belijden. Er gebeuren nog wonderen. En weet u wat een groot wonder is, de Heere heeft ons gespaard, 365 dagen. Het hele jaar door. Bij onze reeds ontvangen jaren werd dit jaar gevoegd. En dat naar Gods wil. En hoe waren die 365 dagen van onze kant gezien? Het waren dagen van zonde, van ongerechtigheid. Wat een gedachten hadden we in het jaar dat achter ons ligt. Hoe moesten de gedachten steeds zijn en hoe waren ze veelal. Welke woorden, welke zinnen zijn uitgesproken en van elk ijdel woord moet rekenschap worden afgelegd. En dan onze daden. Hoe was het daarmee gesteld? De Heere zegt het zo met nadruk: "hetzij dat ge eet, hetzij dat ge drinkt, doet het al ter ere van God. Al wat uit het geloof niet is, dat is zonde". Hoe gemakkelijk, zeer gemakkelijk kunnen we over al het onze denken, heenglijden en het zelfs vergeten.

Voor 's Heeren aangezicht is een gedenkboek, waarin alles van ons wordt vastgelegd.

Dit nu is ons niet onbekend. We kunnen het weten. Want het staat beschreven in het Boek, waarin we lezen en waaruit steeds geprekeet wordt. Gods Woord zegt ons de waarheid en geeft aan het gebeuren nu en in de toekomst.

Zelfs het verleden staat met onuitwisbare letters geschreven. Wat moeten we toch steeds vragen of de Heere ons het rechte lezen wil leren en dat we het niet verleren. Dat we van harte geloven, wat de Heere in Zijn Woord laat horen. Immers de Heere zegt in Zijn Woord: "zalig zijn zij die Gods Woord horen en hetzelfde bewaren". En: "op deze zal Ik zien op de arme en verslagene van geest en die voor Mijn Woord beeft".

Wie met heilige eerbied vervuld is voor Gods Woord, wordt door de Heere bezocht. De Heere ziet neer. De Heere ziet in ontferming neer. Hij ziet neer in genade. In Christus Jezus komt Hij en dat niet om te verwerpen, maar om te zaligen. En wat dat zaligende werk des Heeren is, wordt ons in Gods Boek verkondigd en getekend. Hoe rijk wordt het beschreven. De Heere vergeeft en geeft. Van dat rijke werk des Heeren hebben we ook in 1986 mogen horen. De Heere heeft ons Zijn prediking niet onthouden. De volle raad Gods tot zaliging van zondaren kwam weer tot ons. En dat voor de zoveelste keer. We kunnen niet zeggen, we hebben het niet gehoord. De Heere was steeds bezig. Op de zondag en in de week. Tweemaal per zondag liet de Heere prediken. Op de feestdagen werden de heilsfeiten belicht. Op de biddag en op de dankdag klonk het Woord des Heeren. En waaraan hebben wij dit alles te danken? Aan niets in ons. En weet u wie wij zijn? Wie we gezamenlijk zijn? Een braambos. Een doornstruik. Het nut van deze plant is niet veel. Wie heeft er wat aan. Het levert geen bruikbaar materiaal. Nu is de kerk een braambos in de wereld. Zij kan gemakkelijk in brand gestoken worden. Zij kan in de as gelegd worden. Maar het gebeurt niet. Wonder van Gods goedheid en trouw. Zij zou, en terecht, verteerd kunnen worden door de vlam des Heeren, door de gloed des Allerhoogsten. Dit geschiedt echter niet. Wel wordt de vlam des Heeren gezien. Het vuur des Heeren is er. Maar het is geen verterend vuur. Geen vernietigend vuur. Heilzaam vuur. Dit alles door de aanwezigheid des Heeren. Zijn aanwezigheid in de Engel des Verbonds. En daarom verbrandt de braambos ook niet. Welk een wonder van genade, van onbegrepen liefde dat de Heere wil wonen en werken in een braambos. De Heere wil bezig zijn voor, in en met een braambos. Louterend, behoudend en zaligend. Verlichtend en lichtgevend in een donkere wereld. En eens blinkt zij, door het vuur bereid. Volmaakt in eeuw'ge heerlijkheid. Dit zal gebeuren, want de Heere heeft het beloofd. Een braambos-volk verteert niet. Wie zich niet één weet met het braambos-volk zal vergaan.

Van nature wil ik dat niet. Graag wil ik vergeleken worden met een rots. Met het Libanongebergte, dat fier en frank staat en de eeuwen verduurt. Hoe stond de farizeër niet in de tempel. Rechtvaardig in eigen oog, maar niet gerechtvaardigd. Hij dacht met mij gaat het goed en komt het goed. Maar het tegendeel ondervond hij. Hij was geen zondaar voor God geworden. Voor hem bestond de tekst niet, dat God goddelozen rechtvaardigt. Romeinen 4 : 5. Calvijn tekent in zijn commentaar hierbij aan: "niemand zal de rechtvaardigheid des geloofs ten deel vallen dan die in zich zelf goddeloos zal zijn". En dat heil viel een tollenaar ten deel. Een tollenaar, die smeekte als zondaar: "O God, wees mij de zondaar genadig".

Nu die heilsdaad Gods behoort niet tot het verleden. Ook dit jaar wordt zij verkondigd. De vrucht van Christus' werk, het evangelie van Gods koninkrijk blijven gelden en werken tot op de grote dag. De dag van Christus wederkomst.

Rechtvaardiging en heiliging zijn niet tijdgebonden. Ze zijn in Christus naar Gods welbehagen voor de tijd en werken in de tijd. Die schatten mogen voor ons allen de schatten zijn in 1987. Het is een zegen van de Heere, dat we met de kerk, met de kerkgang het nieuwe jaar konden ingaan en de Heere

geve, dat dit zo blijve, het hele jaar. Maar beide schatten, die in het Woord liggen en door de verkondiging belicht worden, zullen voor ons en in ons het hoogste goed moeten zijn. Jezus de hoogste profeet wijst ons in de gelijkenis van de farizeër en de tollenaar, dat beide met dezelfde zaak bezig waren voor God. Zij zochten gerechtigheid, die voor God kon bestaan. De een zocht ze als loon, waarvoor heel wat gedaan moet worden. Hij zocht ze bij zichzelf. Maar dit is niet de orde van het Koninkrijk Gods, waar hongeren met goederen vervuld worden en rijken ledig weggezonden. Hij ontving niets. Hij kreeg ook geen antwoord, omdat hij geen vraag had. De ander zocht de gerechtigheid bij God als gave en genade. Hij vond wat hij zocht. Zoekers van rechtvaardiging en heiliging worden vindsters er van. Ontvangers er van. Het "om niet", het "uit genade" geeft hoop, geeft moed. Geeft verwachting ook in 1987 voor 1987. De Heere is een milde Geveer. En Hij verwijt nimmer. En Christus' kruiswonden vormen een onuitputtelijke bron. Een bron, die blijft geven. Bloed was er en bloed is er. De Geest was er en de Geest is er. Het bloed tot reiniging en de Geest tot heiliging. Hoe nodig zijn beide voor ons hart, maar ook voor het leven. Het leven in de samenleving vandaag. Hoe werken de zonde en de ongerechtigheid niet door in onze Nederlandse samenleving. De C is aan het vallen, de P wordt al kleiner en de R gaat het ook ontgelden.

Alles moet weg wat Bijbels is, wat naar de Bijbel riekt. De nood mag elke wet breken en n.b. wat uit liefde tot God gedaan wordt is geen zonde meer. Het voortwoekerend verderf gaat aan de Heere niet voorbij. Er is een gedenkboek voor Zijn Aangezicht. De Heere, op de troon, zal recht doen van Zijn troon. Hij zal recht doen aan Zijn Woord en recht doen naar Zijn Woord. Richtend, maar ook bevestigend. De naam van de Koning zal zijn tot in eeuwigheid; zolang als er de zon is, zal zijn naam van kind tot kind voortgeplant worden en zij zullen in Hem gezegend worden; alle heidenen zullen Hem welgelukzalig roemen. Vandaar ook dat tot steun en sterkte voor alle werk in en voor 's Heeren koninkrijk het vaststaand feit mag zijn: "zij zullen U vrezen, zolang de zon en de maan zullen zijn, van geslacht tot geslacht". Psalm 72.

Ds. M.C. Tanis.

Doordat we eerst nog een artikel over de merktekenen der Christenen opnamen is de plaatsing van dit artikel wat verlaat. Maar het houdt zijn waarde. Daarom nemen we het nu nog op.

B.

Laus Deo 31.

De onmogelijkheid van wapenstilstand!

Vanwege zijn grote kracht en aantal is grote waakzaamheid geboden. Dit moet ons aanvuren tot een voortdurende strijd met de duivel. Maar er is nog meer. De duivel is erop uit de luister van Gods eer uit te doven. Als nu die ere Gods ons ter harte gaat, zoals passend is, dan moeten wij met alle kracht tegen hem ingaan. Gaat ons het rijk van Christus ter harte? Dan moeten wij **noodzakelijk in een onverzoenlijke oorlog met de duivel** verkeren. En als wij maar enige zorg hebben over ons eigen heil, dan "mogen wij geen vrede noch wapenstilstand hebben met hem die voortdurend lagen legt tot ons verderf". Want zoals hij in Genesis 3 beschreven wordt, zo is hij nu nóg: één die mensen afvoert van de gehoorzaamheid die zij aan God verschuldigd zijn. Hij berooft God van Zijn eer en stort de mens zelf in het verderf. In de gelijkenis van het goede zaad zien wij hem het onkruid zaaien om het zaad van het eeuwige leven te bederven. Matth. 13 : 25. "Kortom, wat Christus van hem getuigt, dat hij van den beginne een mensenmoordenaar en leugenaar is geweest, dat ervaren wij in al zijn daden. Want met leugen strijdt hij tegen de waarheid Gods, het licht verdonkert hij met duisternis, de geest der mensen verwacht hij in dwalingen, hij wekt haar op, vuurt twist en strijd aan; alles met de bedoeling om het rijk Gods omver te werpen en de mensen

met zich te doen verzinken in het eeuwig verderf".

Neen, bij deze stand van zaken past geen vrede of wapenstilstand!

Door God beteugeld

Satan heeft een strijd met God. Maar het is geen strijd op voet van gelijkheid. Hij kan immers niets doen zonder de wil en toestemming van God. Hij durft niet over te gaan tot het verrichten van een daad, tenzij hij daartoe verlof ontvangen heeft.

Een duidelijk bewijs daarvan vinden we in het boek Job. De duivel maakt Jobs vroomheid verdacht bij God. Is het om niet, dat Job God vreest? De Heere had het werk van zijn handen gezegend en zijn vee was in menigte uitgebroken in het land. Natuurlijk heeft Job een zegenende God lief.

Maar God moet Zijn hand maar eens tégen hem uitstrekken en alles aantasten wat hij heeft. **Dan zal er van zijn vroomheid wel niet veel meer overblijven.** Maar dan lezen we in Job 1 : 12: En de HEERE zeide tot de Satan: Zie, al wat hij heeft, zij in uw hand; alléén: aan hem strek uw hand niet uit. En de satan ging uit van het aangezicht des HEEREN". Hij kreeg verlof om Gods genadewerk in Job en daarmee God Zelf te bestrijden. Bepékt verlof. Alléén: aan hem strek uw hand niet uit.

Een ánder voorbeeld: de geest die Saul kwelde wordt "een boze geest van de HEERE" genoemd. Wij lezen in 1 Sam. 16 : 14: En de Geest des HEEREN week van Saul en een boze geest van de HEERE verschrikte hem. Een geest als een gesel door God gezonden om de zonden van de goddeloze koning te straffen.

En tenslotte: de apostel Paulus schrijft dat de verblindende der ongelovigen enerzijds het werk van Gód is. Wij lezen 2 Thess. 2 : 11: En daarom zal God hun zenden een kracht der dwaling, dat zij de leugen zouden geloven!

Maar even daarvoor, vers 9, wordt deze verblindende herleid tot de werking des sátans. De conclusie daaruit is: "dat Satan onder de macht Gods is en zo door diens wil bestuurd wordt, dat hij gedwóngen is Hem gehoorzaamheid té bewijzen". Gedwóngen, want hij gehoorzaamt God niet van harte en uit liefde. Zijn natuur is om God te weerstáán en tegen Gods werken te strijden. Maar nogmaals: deze tegenstand en strijd hangen af van de toelating Gods. Binnen de door God bepaalde grenzen leeft de duivel zijn rebellie tegen God uit. Zijn strijd is tegen Gód, maar niet tegen Gods beslúten en doeleinden. Hij wordt door God beteugeld én bestuurd.

Gewond maar niet ten dode

Calvijn heeft er weet van dat de onreine geesten de gelovigen "met listen overvallen, met aanvallen verontrusten, door strijd in het nauw brengen, dikwijls ook afmatten, in verwarring brengen, beangst maken en soms wonden".

Toch kunnen die duivelen niet zelfstandig hun gang gaan. God regelt het bestuur. Daarom behalen zij in het leven van de ware gelovigen nooit de eindoverwinning. Dit in tegenstelling tot de goddelozen die onderworpen, als slaven, worden meegesleurd. Zij worden kinderen der ongehoorzaamheid genoemd, Ef. 2 : 2 en vaten des toorns. Voor hén is de duivel een "dienaar van de Goddelijke wraak".

Wat de gelovigen betreft: allen moeten zij in die strijd en verdrukking geoefend worden. Maar ómkomen, ondergaan in die strijd, daar is geen sprake van. De belofte aangaande de vermorzeling van de slang, Gen. 3 : 15, heeft op Christus én al zijn leden gemeenschappelijk betrekking. Christus zou overwinnen maar ook die van Christus zijn, hier ten dele, eenmaal volkómen. Bij de apostel Paulus lezen wij, Rom. 16 : 20, En de God des vredes zal de satan haast onder uw voeten verpletteren. Dat is de, in de toekomst van Christus, vervulde moederbelofte. En nu heeft Christus door Zijn dood de Satan overwonnen, die de macht van de dood had. Hij heeft over al zijn troepen getriumfeerd. Daarom kunnen die de Kerk niet zelfstandig schaden. "Anders zou hij haar ieder ogenblik honderdmaal ten verderve brengen".

De strijd kunnen zij niet ontlopen maar zij gaan er krachtens de overwinning van Chris-

tus niet in onder. Wel worden zij dikwijls beangst, maar niet zo ontmoedigd of ze herstellen zich weer. Wel vallen ze soms neer door de heftigheid der slagen, maar toch worden ze daarna weer opgericht. "Zij worden gewond, maar niet ten dode".

Wel lezen wij van David dat hij door een rechtvaardige wraak van God aan Satan werd overgegeven, die hem aanstookte het volk te tellen. Maar het was slechts voor een tijd.

Vanuit zijn volkomen overwinning is Christus nu bezig om de macht van de duivel te gronde te richten. Hij doet dat door de oprichting van Zijn koninkrijk middels de kracht van de prediking. In het Evangelie van Lukas zegt de Heere Jezus Christus: Wanneer een vorst zijn hof bewaart, zo is al wat hij heeft in vrede, maar als één daarover komt die sterker is dan hij, dan wordt hij uitgeworpen, 10 : 18. Het is door de kracht van Geest en Woord dat de gelovigen staande blijven, "vertrouwend in de overwinning van onze Veldheer". Hoe zouden ze anders, gelet op hun eigen zwakheid en de vermoede krachten van de duivel, maar enigszins opgewassen, zijn tegen zijn veelvoudige en voortdurende aanvallen! De uiteindelijke conclusie van Calvijn is dan ook "God staat dus Satan niet toe heerschappij te voeren over de zielen der gelovigen, maar Hij gééft hem (d.i. de duivel) slechts de goddelózen én ongelóvigen ter besturing over".

Overdenk ook een andere troostvolle gedachte: "Is niet het laatste voor Hem hetzelfde als het eerste?" Wanneer Hij tot Zijn eigen eer het eerste van alles ons trok uit de wereld en bracht in de gemeenschap met Hemzelf, met welk doel is het anders dan dat we de Zijne zouden zijn? Is de laatste bewaaring moeilijker dan de eerste trekking? We hebben reeds ondervinding van Zijn kracht gehad, we kunnen er zeker van zijn, dat Zijn hand niet verkort is, dat Hij niet zou kunnen verlossen.

Overdenk dat het dezelfde God zal zijn, Die in onze laatste zwakte zal zijn als in onze vele vorige zwakheden. Alles wat we hebben te doen, is te rusten in Zijn armen. Dat is voor ons het voordeel van Zijn kracht. Het is niet nuttig voor ons dat Hij sterk is, tenzij Hij het voor ons is.

Zodat wat we hebben te doen is God Zelf geheel en al in dit licht te zien, Hem te zien in actie voor ons; te zien op onszelf niet als dragers, maar als zulken die moeten worden gedragen.

En wees ervan overtuigd, dat deze tederheid van hart, die gevoeld wordt wat betreft iemands ontering van God op welke wijze ook, tenslotte, door ongeloof of vrees of op een andere wijze, op zichzelf een gezegend teken en bewijs is, dat dit niet in aanmerking zal komen. God zal bezorgd zijn voor hen die voor Zijn eer bezorgd zijn. Zij die Hem willen verheerlijken, zullen Hem verheerlijken. Mogelijk zullen we zeggen, als we lijdelijk in Zijn hand zijn, het aan Hem overlatende om het voor ons op te nemen: "Gij hebt de goede wijn tot het laatste bewaard", en in de versterking en vervrolijking daardoor zullen onze laatste woorden op aarde zijn het goed spreken van Zijn Naam en als we gestorven zullen zijn zullen we nog spreken en anderen vertellen geen kwaad te vrezen, want in het laatste uur zal God met hen zijn. Zijn stok en Zijn staf zullen hen vertroosten.

L.W. v.d. Meij V.D.M.

Een troostwoord voor het geval we vrezen dat we zullen falen en tenslotte God zullen onteren

De vrees waarop we nu doelen, is een zeer natuurlijke. In zekere zin had er vertroosting kunnen zijn geweest uit het hebben van zo'n vrees op zichzelf. Want hoewel de gelovige boven al zulke vrees verheven zou moeten zijn, toch moet deze zijn oorsprong hebben in een eerlijk en goed hart. Het is slechts in zo'n hart dat zij wortel kan schieten; het is alleen zo'n hart dat zij kan verontrusten. In belangrijke mate is de vrees op zichzelf een natuurlijk iets. Wanneer we terugzien

op de voorbije geschiedenis van ons leven, wat komt ons anders onder de ogen dan een treurig verhaal van tekortkomingen. Waar we onszelf het sterkst achtten, daar hebben we ons bewezen het zwakst te zijn; waar we dachten dat we het goed hadden gedaan, hadden we het het slechtst gedaan en we weten genoeg van onszelf in het verleden om ons te doen geloven, dat we vatbaar zijn voor elke dwaasheid in de toekomst.

In dit geval kan hetzelfde kwaad, dat ons moeite bezorgt, ook het tegengif ertegen bezorgen. Want daaruit kan voortkomen een heilig wantrouwen van onszelf, een zeker en profijtelijk gevoel, een gevoel dat helemaal staat tegenover enig wantrouwen in God, dat aan de andere kant maakt dat we onszelf op God werpen en zodoende vrede vinden.

De vrees komt mogelijk meer voort uit het gevoel dat het onbekende voor ons ligt, het onbekende zowel wat betreft onze beproeving als onze zwakte. Het onbekende vrezen we meestal. En toch, met het onbekende vóór ons moeten we altijd leven. Geen mens kan vertellen wat de morgen zal brengen. Er zijn twee wegen voor het letten op het onbekende, of er helemaal niet aan te denken, of er aan te denken en het geheel aan God over te laten.

We kunnen inderdaad zeer zwak zijn in onze laatste uren, zwakker dan we ooit tevoren in ons leven zijn geweest. We kunnen ook zwaarder beproefd worden. Wanneer dat het geval is, hebben we vele onbekende dingen in het leven ontmoet, toen ze aan de dag kwamen. Zo mogen we geloven dat we ook dit onbekende zullen zien wanneer het komt. Afstand, wordt gezegd, geeft bekoring aan het gezicht; afstand geeft ook vrees. God ziet de toekomst zowel van onze zwakte als van onze beproeving; en wanneer zij komt zullen we bevinden dat Hij er in meegekomen is.

Het Woord van God is bedoeld om te zijn niet een vrees-verwekkend, maar een vrees-verdrijvend Woord. Ongetwijfeld waarschuwt het ons voor onszelf, onze eigen zwakte en nietigheid en totale vatbaarheid voor het falen, maar dat is alleen om te voorkomen dat we geplaagd worden op de verkeerde grondslag van onszelf en onze eigen kracht. "Wie meent te staan zie toe dat hij niet valle". Maar wanneer u eenmaal afgebracht is van uw eigen grondslag is er geen sprake van zwakte. "Wordt krachtig in de Heere en in de sterkte Zijner macht" is het woord.

"De HEERE is mijn Sterkte en Psalm, want Hij is mij tot heil geweest." Meer is Hij Die met ons is dan zij die tegen ons zijn.

Een van de nuttigheden van "het Woord" is, dat het ons afbrengt van eigen kracht, dat het ons helemaal op een nieuwe vaste grond zet, dat het ons uit het land van vrees haalt en onze voeten zet in het land van geloof.

Aan de ene kant is deze vrees dus terecht, voorzover zij voortkomt uit de waarneming van onszelf; aan de andere kant is ze juist verkeerd en, evenals alle verkeerde dingen, moet zij een verontrustende invloed uitoefenen. Die verontrustende invloed wil God voor ons niet en daarom moeten we goed gaan op de vaste grond van het geloof alleen, waar wij Hem zullen vinden; en in Hem de Ene, Die er is om onze vrees te verdrijven. Soms vrezen we dat we in het geloof zullen falen, alsof wanneer het kwam tot beproeving van ons lang beleden vertrouwen we zouden bevinden het te missen. Maar geloof is de gift van God en waarom zou onze Vader Zijn gift van ons wegnemen juist dan wanneer we het het meest nodig hebben?

Soms denken we dat we lijdzaamheid zullen missen, dat of pijn of lichamelijke zwakte kunnen maken dat we zeggen of doen wat onbetamelijk is, en verhinderen dat we stil liggen in de hand van een Vader.

Dan verder, we denken dat we te weinig vertroosting zullen hebben, dat de vertroostingen die we nu hebben zullen worden weggenomen, of dat we, zelfs eer ze er zijn, niet in staat zullen zijn ze ons toe te eigenen, en zo gaan we verder tot we de toekomst geheel gehuld in donkerheid zien.

Laten we een stopteken plaatsen al bij het begin van zulke gedachten als deze. Zij hebben een wonderlijke tendens om zich te verspreiden en het geheel van onze horizon te verduisteren. Op deze wijze maken we een

zwarte toekomst voor onszelf. Dit is niet Gods toekomst voor ons, het is de toekomst van onze eigen ongelovige harten.

Nu, wat we hebben te doen is dit. We moeten de toekomst aan God overlaten, onze toekomst moet er een van Gods gedachte, van God gewerkte zijn. Onze troostrijke overwegingen moeten komen van gedachten, die verbonden zijn met Hem.

En neem dit als een eerste troostvolle gedachte: wanneer we in deze zaak Gods eer aan Hemzelf hebben toevertrouwd, zal Hij daarover waken. Nergens kan Gods eer zo goed worden bewaakt als in Zijn eigen bescherming. Daarom kunnen we zeggen: "Werk voor de zaak van Uw eigen eer, o mijn Vader, o Heere Almachtige, in het bewaren van mij in mijn laatste uren met hun zwakheden en beproevingen, welke die ook mogen zijn. Laat me niet te kort doen aan Uw beloften of Uw getrouwheid door ze te wantrouwen; houd mij in die tijd vast in de holligheid van Uw eigen handen." En Gods eer zal kostbaar voor Hem zijn; en Hij zal gedenken aan het vertrouwen dat we op Hem stellen, en hoewel wij het hebben kunnen vergeten, Hij zal het niet, en Zijn kracht zal volkomen worden gemaakt in onze zwakheid.

Stichting Gehandicaptenzorg van de Gereformeerde Gemeenten

In mei 1986 is aan de lezers van "Bewaar het Pand" informatie verstrekt over het werk van de Stichting Gehandicaptenzorg van de Gereformeerde Gemeenten en met name over de aanvraag van een intramurale voorziening voor verstandelijk gehandicapten (een inrichting). In dit nummer willen wij u informeren over de voortgang van het werk ten behoeve van de inrichting.

Zoals u weet maken veel ouders van verstandelijk gehandicapten binnen de Christelijke Gereformeerde Kerken gebruik van de dienst- en hulpverlening vanuit de Vereniging en de Stichting Gehandicaptenzorg. Zo wonen er in de twee gezinsvervangende tehuizen die de Stichting beheert ook bewoners van Christelijk Gereformeerde huize. Ds. G. Bouw uit Scheveningen maakt deel uit van het Stichtingsbestuur.

Zoals u wellicht weet komen niet alle verstandelijk gehandicapten in aanmerking voor een plaats in een gezinsvervangend tehuis. Dat geldt bijvoorbeeld voor hen die een zeer intensieve verzorging nodig hebben, voor mensen met ernstige gedragsstoornissen, met een zeer laag intelligentieniveau of met een ernstige dubbele handicap. Ook voor deze mensen kan uithuisplaatsing echter noodzakelijk zijn. Men is dan aangewezen op woonvoorzieningen, waarin het leefklimaat niet overeenkomt met dat van het ouderlijk milieu. Dat brengt voor de ouders, en soms ook voor de gehandicapte zelf, spanningen met zich mee. Toen hun kind gedoopt werd hebben de ouders immers beloofd het te zullen opvoeden volgens Bijbelse normen. Binnen de bestaande inrichtingen worden deze normen onvoldoende erkend. Dat blijkt bijvoorbeeld in gesprekken over de viering van de zondag en (christelijke) feestdagen, over relaties en sexualiteit, over de wijze van vrije tijdsbesteding enz. Het komt ook tot uiting in het taalgebruik en de omgangsvormen binnen de inrichting. Wanneer ouders zich dan toch genoodzaakt zien hun gehandicapte kind uit huis te plaatsen, kunnen zij daardoor in gewetensnood geraken.

Naar aanleiding van de vele vragen van ouders van gehandicapte kinderen naar een "eigen" inrichting is door de Vereniging Gehandicaptenzorg een behoefterapport samengesteld. Naar aanleiding van het vorige stukje in "Bewaar het Pand" hebben ook leden van de Christelijke Gereformeerde Kerken hun verstandelijk gehandicapte kind hiervoor aangemeld. Op grond van dit behoefterapport heeft de Stichting Gehandicaptenzorg eind oktober 1986 een aanvraag ingediend bij het ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur voor een intramurale voorziening in de provincie Zuid-Holland. Begin oktober 1986 is er een voorbereidend gesprek op het ministerie geweest. Daaruit is gebleken dat het een lange weg is

om een dergelijke voorziening van de grond te krijgen.

Aan veel instanties wordt door het ministerie advies gevraagd. Door de Stichting worden inmiddels met verschillende daarvan gesprekken gevoerd. Het kan echter nog wel enkele jaren duren voordat een antwoord op de aanvraag binnen komt. Menselijkerwijs gesproken kunnen we dus niet veel verwachting hebben. Laten we echter ons vertrouwen niet op mensen stellen, maar laten we de Heere aanroepen als een waterstroom of Hij de harten van onze overheden wil neigen, zodat ook de nood voor deze groep gehandicapten en hun ouders gelenigd kan worden. We hopen dat hiervoor ook onder de lezers van "Bewaar het Pand" aandacht is.

Ouders van verstandelijk gehandicapten die menen dat hun kind, nu of in de toekomst, ook voor een plaats in een intramurale voorziening in aanmerking komt, en die daarover nog geen contact met de Vereniging Gehandicaptenzorg hebben gehad, kunnen nu nog contact opnemen met het Landelijk Bureau in Woerden (tel. 03480-20390). Ook voor meer informatie kunt u bij dit Bureau terecht.

M.L.K.-school

D.V. zaterdag 14 februari 1987 wordt er een contactdag gehouden voor ouders van kinderen die een M.L.K.-school bezoeken.

Deze dag wordt gehouden in "de Driestar" te Gouda. Het onderzoeksproject "Tussen Wal & Schip" heeft deze dag georganiseerd.

Een kind hebben dat een school voor speciaal onderwijs bezoekt kan heel wat zorgen en vragen met zich meebrengen.

Ouders willen daar graag met andere ouders over praten. Jongeren willen hun ervaringen met andere jongeren uitwisselen.

Naar een andere school gaan dan de kinderen uit de buurt, dan broertjes en zusjes, kan een stempel opdrukken "niet normaal te zijn". Is dat wel zo? Hoe gaan andere gezinnen daarmee om?

Deze dag is vooral bedoeld om dergelijke vragen te bespreken. Er is een inleider die vanuit zijn werkveld de aandacht van de bezoekers hoopt te bepalen bij allerlei aspecten van het dagelijks leven, die indirect beïnvloed worden door het M.L.K.-schoolbezoek.

Hoe zit het met het stigma dat deze leerlingen opgedrukt krijgen? Of is er geen sprake van een stigma? We hopen dat er ook jongeren komen, die hun ervaring over de M.L.K.-school kunnen vertellen en daardoor ouders kunnen helpen hun kind beter te begrijpen. Er is een crèche aanwezig.

We willen graag weten hoeveel personen we kunnen verwachten.

Vóór 7 februari kunt u zich opgeven bij het Landelijk Bureau van de V.G.G.G., tel. 03480-20390.

Voor de jeugd

Nehemia 27.

"En Eljasib, de hogepriester, maakte zich op met zijn broederen, de priesters, en zij bouwden de Schaapspoort;"
Neh. 3.

Beste jongelui!

Nehemia 3 is een heel lang hoofdstuk. Het staat vol met allerlei namen. We nemen aan dat de lezers van deze artikelenserie het hoofdstuk op hun gemak zullen lezen. Het staat in de bijbel. Als we het in ons blad zouden opnemen, zou er voor de verklaring geen plaats overschieten, en dat is de bedoeling niet.

Het komt in de praktijk van het bijbellezen niet zelden voor dat men hoofdstukken met allemaal namen, maar laat rusten. Het zijn vreemde namen, voor velen dikwijls moeilijk om uit te spreken. Het valt ook niet mee voor degenen die er naar moeten luisteren, om het allemaal te onthouden.

Toch staan al die hoofdstukken in de bijbel, waarin zoveel namen voorkomen, niet voor niets in de bijbel. Zij zijn het onderzoeken waard en zijn heel leerzaam. Je moet er echter wel wat moeite voor doen. Ik hoop dat

jullie er de moeite voor over zullen hebben en dat die rijk beloond zal worden. Want er staan rijke lessen in voor het kerkelijke en het geestelijke leven. We willen proberen om het een en ander wat nader onder de aandacht te brengen.

In mijn bijbel staat boven Nehemia 3: "Lijst van deelnemers aan de bouw."

Nadat Nehemia zijn rede beëindigd had en het volk zijn instemming betuigd had, wordt er nog een enkel woord gezegd aan het adres van de vijanden. Jullie kunnen dat lezen in het laatste vers van hoofdstuk 2. "Maar gijlieden hebt geen deel, noch gerechtigheid, noch gedachtenis in Jeruzalem". Daar konden dan de vijanden het mee doen. Zij hadden wel grote en verachtelijke woorden gesproken, doch de gelovige Nehemia wist zijn smaders in de kracht van het geloof van antwoord te dienen. Zij hadden geen deel in Jeruzalem. Zij woonden daar wel, doch hoorden in "de stad Gods" eigenlijk niet thuis. Het waren vreemdelingen, indringers. Zij hadden daarom ook geen gerechtigheid in Jeruzalem. Zij hadden er geen recht van spreken. Zij hadden dus eigenlijk niets te zeggen. Zij hadden ook geen gedachtenis in Jeruzalem. Zij waren er geheel vreemdelingen, er bestond geen enkele binding met de heilige stad.

Deze schijnbaar weinig betekende woorden hebben toch een diepe inhoud. Want zoals het met de vijanden toen gesteld was, zo is het nu nog met de vijanden van het koninkrijk Gods, dat zijn de vijanden van de ware kerk. Zij zitten wel in de ware kerk, doch horen er eigenlijk niet thuis. Zij zijn, om het met de woorden van onze belijdenis te zeggen "wel in de kerk, maar niet van de kerk." De zodanigen hebben in de kerk niet zelden een groot woord. Doch het is hen meer te doen om te breken dan om te bouwen. De eeuwen door heeft dat soort mensen al heel wat schade aangericht aan het koninkrijk Gods. Doch eenmaal zullen zij zich voor eeuwig buiten gesloten zien, indien zij zich niet bekeren. Dat laatste blijft altijd nog een mogelijkheid zo lang men in dit leven is. Het is niet onmogelijk dat deze of gene lezer zich hierop aangesproken gevoelt. Ik zou zeggen, laat dan de tijd niet ongebruikt voorbijgaan, maar bedenkt nog in het heden wat tot uw vrede dient. Want indien gij voortgaat om kwaad te doen, dan zult ge eenmaal zeker omkomen.

Na het opwekkende woord van Nehemia en de betuiging van instemming van zijn hoorders, blijft het daar niet bij. De woorden moeten in daden worden omgezet. Dat is natuurlijk altijd het geval. En het lijkt mij niet overbodig om daar toch ook even de aandacht op te vestigen. Want dikwijls worden er heel goede woorden gesproken en zijn er ook heel goede voornemens, doch als het op de uitvoering daarvan aan komt, dan is men ineens niet thuis.

Dat komt voor op het terrein van het kerkelijk leven en ook op het terrein van het persoonlijk leven. Dat het een puinhoop is op kerkelijk gebied, daar zijn velen het wel mee eens. Men kan daar ook nog heel wat woorden over ten beste geven. Maar om er nu ook eens wat aan te doen, daar heeft men niet van terug. Men trekt zich dan gewoon terug en men laat de zaak zo als deze is. Dat getuigt natuurlijk niet van liefde tot de zaak en de dienst des Heeren. Integendeel. Men gelooft het wel. Men is koud noch heet, doch lauw. Zij worden door de Heere daarom waardig gekeurd om uit de mond gespuwd te worden. Zo als het op het terrein van het kerkelijke leven is, zo is het ook op het terrein van het persoonlijk leven. Men kan er van overtuigd zijn dat men in een puinhoop verkeert. Heel veel dingen zouden moeten worden aangepakt. Men zou zich anders moeten gaan gedragen tegenover de man, de vrouw, de kinderen, de burens en vul het dan verder zelf maar aan. Men zou deze en gene zonde na moeten laten en andere dingen die God als geboden in Zijn woord heeft voorgeschreven, moeten gaan doen. Kortom, er moet een waarachtige bekering plaats hebben. Doch er komt niets van terecht. Men gaat met alle goede voornemens toch rustig door op de ingeslagen weg. Vroeger pleegde men wel eens te zeggen: De weg naar de hel ligt

met goede voornemens geplaveid. Dit oude gezegde is in het jaar 1987 nog voor 100% waar, al zal men het tegenwoordig weinig meer horen.

Tegenwoordig, zegt men, spreekt men een andere taal. Doch het is niet alleen een andere taal die men spreekt, de inhoud is daarmee ook niet zelden veranderd. Die "oude taal", die nu hier en daar in verachting is, is toch wel duidelijk, dacht ik. Geeft er daarom maar goed acht op, opdat men met een goed voornemen, dat nooit uitgevoerd wordt, niet terecht zal moeten komen, waar men toch liever niet wezen wil, dat is de eeuwige rampzaligheid.

Ten tijde van Nehemia was het onder de "Godgezinden" anders gesteld. Zij waren ook goedgezind en gingen aan het werk. Het begin van Neh. 3 is ten deze heel opmerkelijk. De eerste die de handen uit de mouwen stak, was de hogepriester Eljasib. Hij gaf het goede voorbeeld, en zijn broeders de priesters, volgden. Zij bouwden de Schaapspoort. Dat is de poort die toegang verschaft tot het tempelplein. Deze poort had zijn naam te danken aan het feit dat de schapen die geofferd moesten worden, door deze poort gingen. De beschrijving van de bouw begint dus bij de tempel. Dat is niet toevallig zo beschreven. Het is een goed begin. Het huis Gods, de zaak Gods, stond bij dit gigantische werk als nr. 1 op de lijst. Men dacht bij de herbouw dus niet eerst aan eigen zaken, maar aan des Heeren zaken. En daarin gaven de dienaren des Heeren het goede voorbeeld. Ik geloof ook dat deze dingen ons tot voorbeelden beschreven zijn. De dienaren die opwekken tot kerkbouw en zelf met vakantie gaan, zijn geen goede voorbeelden voor de kudde. Ik zeg hier natuurlijk niet mee dat vakantie op zijn tijd niet nuttig en nodig kan zijn, doch een ieder zal wel begrijpen wat we hiermee bedoelen. Voorgangers in de gemeenten moeten goede voorbeelden zijn in alles. Dat wordt ons niet alleen getoond in het boek Nehemia, doch dat wordt ons ook beschreven door de apostel Paulus; zie er 1 Tim. 4 : 12 maar op na, en kijk dan tegelijk ook eens naar Titus 2 : 7, waar met andere woorden door Paulus hetzelfde wordt beschreven. En ook Petrus zegt het in zijn eerste brief hfdst. 5 : 3. Meer plaatsen zoude te noemen zijn, doch de genoemde achten wij voldoende. Een ieder moet zich dan wel afvragen, want dat is tenslotte de bedoeling, wat bij hem/haar als nr. 1 op de lijst staat. Is dat het huis Gods, de zaak Gods, de dienst Gods? Want alles staat met elkaar in verband. Of zijn het onze eigen zaken, die voorrang krijgen? Dan wordt de zaak des Heeren meestal zeer goedkoop als een bijzaak afgedaan. We zoeken dan meer ons eigen rijk te bouwen dan het koninkrijk van God. Dat is al een heel oude kwaal, doch hij is nog steeds niet verouderd. Laat een ieder hier maar eens ernstig over na denken. Want God neemt het met deze zaken ook ernstig. Die Mij eren, die zal Ik eren; doch die Mij versmaden, zullen licht geacht worden. Ik geloof dat dit bekende woord in dit verband niet zonder betekenis is.

De gehele herbouw van de muur rondom Jeruzalem was goed georganiseerd.

De Schaapspoort lag in het noorden van de stad. Als we Nehemia 3 goed lezen wordt de verdere opbouw beschreven vanuit het noorden in westelijke richting. Wanneer we de bouwgroepen nagaan dan kom je tot een getal van 42. Dat is geen kleinigheid. 42 bouwplougen. Het geeft ons enigszins een indruk van de geweldige omvang van het werk. Het is niet de bedoeling om bij elke ploeg uitvoerig stil te staan. Zij werden uiteindelijk allemaal door één geest bezielde. En dat is belangrijk. Niet waar men staat of wat men doet, maar hoe men het doet. En dan is een ieder aangenaam naar hetgeen dat hij heeft en niet naar hetgeen dat hij niet heeft. Toch hopen we in het vervolg, als we een rondwandeling langs de muur zullen gaan maken, hier en daar wel even stil te staan. Doch dat laten we nu maar rusten tot de volgende keer.

Met een hartelijke groet nemen we daarom nu weer afscheid van jullie.

Ik kan echter moeilijk nalaten, nu we toch over "bouwen" aan het schrijven zijn, of jul-

lie ook mee bouwen aan de instandhouding en de uitbreiding van ons blad. Het is toch wel de moeite waard, dat jullie allemaal een "steentje" bijdragen, ik bedoel natuurlijk een "abonnee".

Jullie aller vriend, Ds. H.C. v.d. Ent.

Boekbespreking

De grote geschiedenis van een klein land, door Jan van Reenen.

Uitgeverij Kool b.v., Stationssingel 50, Veenendaal, tel. 08385-13978.

De titel zegt al dat we te maken hebben met een boek dat de geschiedenis van ons land beschrijft. In de titel wordt uitgedrukt, dat de geschiedenis van ons land, hoewel het klein is, belangrijk is. Wie zal dat durven tegenspreken? De geschiedenis is al vaak beschreven. Toch blijkt er altijd weer behoefte aan een nieuwe beschrijving uit een ander oogpunt. We vermoeden dat de schrijver er behoefte aan had om de geschiedenis nader bij te brengen door een bepaalde wijze van voorstelling van wat er in het verleden gebeurd is. Het eerste deel is kortgeleden verschenen. Dit gaat van de pré-historie tot 1517. Aan het einde vinden we een opgave van de hoofdstukken, in totaal 24, allemaal onderverdeeld in verschillende paragrafen. We nemens als voorbeeld hoofdstuk 19. De ongelukkige graven, onderverdeeld in: Plechtige intocht, Strijd te Gorkum, Mislukte huwelijken, Jacoba gevangen, Drie jaar dappere strijd, Het einde van een felbewogen leven.

"Het grootste belang" — zo lezen we in het Woord vooraf — "van de geschiedschrijving is het vermelden van wat de Heere God in het verleden gedaan heeft. Het is Gods vinger die de geschiedenis schrijft. Ook in de geschiedenis van ons land komt dat duidelijk naar voren. Tegenwoordig is er veel minder belangstelling voor geschiedenis dan vroeger. Op veel scholen is het geschiedenisonderwijs zelfs ingebouwd in het geheel van wereldoriëntatie. Voor het opmerken van Gods daden is nog minder belangstelling. Toch roept Gods Woord ons daartoe duidelijk. Psalm 78 zegt ons dat we het onze kinderen zullen doorgeven opdat zij hun hoop op God zouden stellen, Zijn daden niet vergeten en Zijn geboden bewaren. Om deze reden en om de belangstelling voor de geschiedenis van ons land, bij jongeren en ouderen, aan te moedigen werd de serie "De grote geschiedenis van een klein land" opgezet. Er was al lang behoefte aan een goed leesbare en duidelijke beschrijving van onze vaderlandse geschiedenis voor onze scholen, verenigingen en vooral ook voor onze gezinnen".

We hebben het boek met belangstelling gelezen en hebben de indruk dat het aan het doel beantwoordt. Van Reenen heeft de gave om onderhoudend te vertellen. Hij moet veel voorbereidende arbeid hebben verricht om een boek te kunnen samenstellen, waarin veel feiten zijn verwerkt, niet als een dorre opsomming, maar als een levend geheel. We verwachten, dat ouderen en jongeren die dit boek onder het oog krijgen het graag zullen willen lezen en bezitten.

Jaap Kramer zorgde voor mooie illustraties. Ook de omslag is van hem.

De bedoeling is dat er nog 3 delen zullen verschijnen en wel over de jaren 1517-1648, 1648-1815 en 1815 tot heden.

Het boek is in royaal formaat verschenen en ziet er goed verzorgd uit.

Hier en daar is een zetfoutje over het hoofd gezien. Een paar fouten vielen op. Op blz. 85 lezen we dat de bisschop zelfs benoemd werd tot keizer, wat moet zijn: door de keizer. Op blz. 117 gaat het over twee broeders, namelijk Petrus en Bernardus, die in de librije werken. In de eerste kolom, in het midden, wordt Petrus een keer Wouter genoemd.

Het eerste deel kost tot 15 februari a.s. slechts f 29,90. Daarna wordt de prijs f 44,95. Dat is belangrijk hoger. Dat lokt uit om niet te lang te wachten met het kopen van dit boek, wanneer men er belangstelling voor heeft.

B.

Het testament van Abigaël Gerbrandts

De dood is mijn leven

17

Lieve vrienden te Naarden, in het bijzonder eerbare meisjes, die de naam van God aanroepen.

Mijn dochter Abigaël heeft u vaarwel gezegd op de 12e januari van het jaar 1820, des nachts om één uur en zij heeft u dit dood-testament nagelaten, met de vermaning die het bevat, en is zeer Christelijk gestorven in de HEERE. Want toen zij acht dagen geweldig geleden had van "het rood melizoen", naar het oordeel van de dokters, en verschillende middelen die zij gebruikte niet hielpen, heeft zij (voor, tijdens en na het gebruiken van de medicijnen) haar toevlucht genomen tot God. Want hoewel de smart van het vlees hier zo geweldig was, wilde ze toch de pijn niet missen voor de gehele wereld. En als haar iemand vroeg, een ouderling of sommige broeders en zusters of burens van Abigaël Gerbrandts, hoe is het met u gesteld? dan antwoordde zij: het vlees is zwak, de geest is gewillig, Mattheüs 27 : 41. Ja vlees en geest zijn elkaars tegengestelde, Galaten 5 : 14. Doch al is mijn smart zeer groot, zo is toch mijn inwendige vreugde groter en zij overwint mijn smart, omdat Christus mijn gewin is, beide in leven en in sterven. En dat niemand mij zal scheiden van Zijn liefde, want daarvan ben ik zeker, omdat mijn ziel daaraan zo vast hangt, dat niemand haar daarvan kan scheiden.

En als een ouderling of iemand anders haar wilde troosten, sprak zij zo aandachtig en verheven: ik zie de hemel open met de ogen des geloofs en mijn Bruidgom Jezus Christus aan de rechterhand van mijn hemelse Vader, en beveel mijn ziel in de handen van mijn Herder Christus, Die Zijn schapen zo vast in Zijn handen heeft besloten, dat ze in der eeuwigheid niet kunnen vergaan en Hij geeft hen het eeuwige leven, Johannes 10 : 8.

Help
Papoea's in Nood

Papoeafonds
Ede
Postgiro 243000
Secretariaat
Van Randwijcklaan 104
3815 MT Amersfoort
Telefoon 033-728690

AANMELDING LEERLINGEN

**SCHOLENGEMEENSCHAP
PLANCIUS**
voor reformatisch
lager beroepsonderwijs

Voor het schooljaar 1987/1988 kunnen vanaf heden leerlingen worden aangemeld. Onze scholengemeenschap bestaat uit de volgende schooltypen:

LHNO - IHNO - LTO - ITO

en heeft de volgende afdelingen:

**Mechanische techniek
Bouwtechniek
Elektrotechniek
Kantoorpraktijk
Verkooppraktijk
Verzorging
Textiele werkvormen
Vrije afstudeerrichting**

Aanmelding kan plaatsvinden:

- voor het brugjaar via de directeur van de school voor basisonderwijs, speciaal onderwijs of voortgezet speciaal onderwijs;
- voor de andere leerjaren rechtstreeks bij de schooladministratie: Carnissensingel 210, Postbus 55094, 3008 EB Rotterdam, tel. 010 - 4801422.

Op verzoek worden aanmeldingsformulieren en de nodige informatie toegezonden.

Sluitingstermijn van de aanmelding: 1 maart 1987.

Hij heeft niet geleden voor de wereld, maar voor hen die Hem van de Vader gegeven waren en die door het woord in Hem geloven zouden, zeggende: Vader, dit is het eeuwige leven dat zij U kennen en Jezus Christus Die Gij gezonden hebt, Johannes 17 : 3, 19, 20, Romeinen 1 : 6.

Toen ik haar vroeg: mijn dochter Abigaël, wat baat het u nu, dat gij dit alles gelooft? antwoordde zij: dat ik in Christus rechtvaardig ben en een erfgenaam van het eeuwige leven. Ik vroeg haar: hoe zijt gij rechtvaardig voor God? Zij antwoordde: alleen door een oprecht geloof in Jezus Christus: In hoofdzaak antwoordde zij op de zestigste vraag, zonder een woord te missen, en dat met zulk een aandacht, dat alle omstanders met tranen zich moesten verwonderen, terwijl zij dikwijls zeiden: O, dat oprechte geloof! Het einde van het gebod is liefde uit reine harten, consciëntie en een ongeveinsd geloof.

Ik vroeg haar: O mijn dochter Abigaël, hoe is het al, zijt gij zeker van de reis? Zij antwoordde daarop: ja, mijn vader, mijn Bruidgom Christus Jezus komt, Hij staat voor de deur, Hij klopt en wil binnengelaten worden. Ik wil Avondmaal met Hem houden en Hij met mij. Ik heb de reismantel, ik ga heen Hem tegemoet. Hij heeft mij gekust met de kussen van Zijn mond. O, dat nieuwe Jeruzalem staat voor mij open, waarvan de straten zijn van louter goud en de poorten als doorluchtig glas. Die stad behoeft de zon of de maan niet, want het Lam Gods is haar licht, haar poorten worden daags niet gesloten. Want daar is geen nacht en daar zal niet inkomen die gruwelen doet of leugen spreekt en met zonde bevekt is, maar alleen zij die opgeschreven zijn in het boek des eeuwigen levens. O, mijn Bruidgom! Wanneer kom ik

AANMELDING LEERLINGEN

Reformatisch Voortgezet Onderwijs te
Rotterdam, rechtermaasoevers.

**S.G. "Jacobus Revius" voor
havo en mavo**

Olijflaan 4-6, 3053 WK Rotterdam.
Postbus 33129, 3005 EC Rotterdam (postadr 35).
Telefoon: 010 - 422 55 66.

Aanmelding voor het cursusjaar 1987/1988 is mogelijk voor:

- het brugjaar
- de 4e klas havo (voor leerlingen met een mavo-4 diploma)

Voorlopige aanmelding **vóór 1 maart**, schriftelijk of telefonisch aan het schooladres of via het hoofd van de (basis)school.

Inlichtingen worden gaarne verstrekt door de schoolleiding.

AANMELDING LEERLINGEN

Ref. S.G. "Guido de Brès"

voor lyceum, havo en mavo.
Haastrechtstraat 25; Postbus 9202,
3007 AE Rotterdam-IJsselmonde,
tel. 010 - 4826644.

Aanmelding voor het cursusjaar 1987/88 is mogelijk voor:

- het brugjaar lyceum, havo en mavo
- de 4e klas havo (voor leerlingen met een mavo-4 diploma)
- de 5e klas v.w.o. (voor leerlingen met een havo-5 diploma)

Voorlopige aanmelding **vóór 1 maart**, schriftelijk of telefonisch aan de schooladressen of via het hoofd van de (basis)school.

Inlichtingen worden gaarne verstrekt door de schoolleiding.

daar? Als een gejaagd hert dat fris water begeert, also dorst mijn ziel naar mijn God en begeert zij te aanschouwen Uw lieflijk aangezicht. Zij verbond aan deze woorden de redenen van een martelaar Guido de Brès, genomen uit het Martelarenboek: Mijn ziel heeft vleugelen gekregen en zij stak haar rechterhand naar de hemel.

En toen zij zag, dat haar moeder weende, zo nam zij haar moeder bij de hand en sprak: mijn lieve moeder, schrei toch niet, zo waarsachtig ik u bij de hand heb, zo ben ik al in de hemel met mijn conversatie. En dit herhaalde zij menigmaal, waarop haar moeder al wenende antwoordde: o mijn dochter, dit troost mij zeer, waarop Abigaël al wenende sprak: O mijn moeder, wie zal de uitverkorenen Gods beschuldigen? God is het die hen rechtvaardig maakt, wie is het die verdoemt? Christus is voor ons gestorven, van de doden opgewekt. Hij zit ter rechterhand des Vaders en bidt voor ons.

Dit is het eerste gedeelte van een dun boekje, met de volgende titel: Een testament of bekentenis van Abigaël Gerbrandts, jonge dochter, oud achttien jaren, welke in een grote krankheid lag aan het rode melizoen, sprekende op haar doodbed deze nabeschreven woorden aan haar speelgenootjes en jonge maagden tot Naarden, ook anderen die in de Heere vreesden, tot lering en troost ter nagedachtenis nagelaten. Met de beschrijving, hoe zij in de kindse dagen zich tegen haar ouders gedragen heeft en hoe zij een leerkind van Jezus Christus van haar jonkheid aan is geweest.

B.

Aanmelding leerlingen GOMARUSSCHOOL voor MAVO en HAVO

Grote Haarskade 121 - 4205 NA Gorinchem

Tot D.V. 15 maart kunnen er leerlingen aangemeld worden voor de cursus 1987-1988, voor het brugjaar en/of havo-4.

De aanmelding voor het brugjaar kan plaats hebben via de directeur van de basisschool, de aanmelding voor havo-4 via de schooldekaan; of rechtstreeks aan de school.

Bij rechtstreekse aanmelding wordt u informatie en een aanmeldingsformulier toegestuurd.

Inlichtingen worden verstrekt door de directeur, de heer C.P. Huissen, Wijnkoperstraat 199, 4204 HC Gorinchem, tel. 01830-30761 en de adjunct-directeuren, de heren J. Visser, Groot Veldsweer 31, 3371 CA H'veld-Giesendam, tel. 01846-4437 en G.M. den Haan, Brunellaan 8, 4143 ED Leerdam, tel. 03451-18684.

SLANK WORDEN EN ... BLIJVEN

Na 1 à 2 weken gaat U resultaten zien. Langzaam misschien, maar zeer zeker. Dat is de natuurlijke methode. Bovendien zijn onze geheel plantaardige vermageringstabletjes het ideale middel om verstopping te voorkomen. Kuur voor een maand f 20,-.

DROGISTERIJ SIKKING

Barvoetestraat 5,
2011 WL Haarlem
Tel. 023 - 312882/
324606.
Postgiro 190609.

MOEILIJKE STOELGANG ?

Onze, uit kruiden vervaardigde tabletten zijn onschadelijk voor de darmen, en zorgen voor prima resultaat. 400 tabletten: f 26,95.

Informatie:
Tel. 08380-38294.
(s' Avonds van 6-10 u. Maandag de gehele dag).
Elleboog 8, 6713 KP Ede.

**Reform en
Kruidenmarkt**

Wel eens op TEXEL geweest?

Beslist de moeite waard. Bos, duinen, zee, vogelbroedplaatsen, visgelegenheden, etc., en ... rust.

U kunt op
'DE VERRASSING'
gebruik maken van

volledig pension voor groot en klein.

Prijzen v.a. f 285,- p.w. Of u kunt kiezen voor een bungalow met alle comfort of sta-caravan.

Voor 60-plussers speciale voor- en naseizoenprijzen.

Vraag vrijblijvend onze kleurenfolder aan.
Tel. 02223-661 of 391.